

WPROWADZENIE

SZANOWNI PAŃSTWO,

bezpieczeństwo jest pojęciem, którego znaczenie w ciągu ostatniej dekady podlega głębokiej ewolucji. Każdego roku przybywa definicji próbujących opisać to, jak powinniśmy rozumieć to pojęcie. Bez względu na liczbę definicji i ich zakres pojęciowy, jedno nie ulega wątpliwości, że bezpieczeństwo obywateli i państwa nie jest dane raz na zawsze. Trzeba o nie zabiegać, należy je wzmacniać i rozszerzać.

Dzisiaj bezpieczeństwo wiąże się z każdym aspektem naszego życia. Mówimy o bezpieczeństwie w sensie geopolitycznym, ale także o bezpieczeństwie finansowym, ekonomicznym, cybernetycznym. Wiele uwagi poświęcamy bezpieczeństwu w ruchu drogowym, bezpiecznej drodze do szkoły. Sumą wszystkich tych aspektów jest nasze osobiste poczucie bezpieczeństwa. Takie właśnie indywidualne poczucie bezpieczeństwa u każdego z nas wyzwala się dzięki całemu skomplikowanemu systemowi, który to bezpieczeństwo buduje. Byśmy jako jednostki czuli się bezpiecznie, konieczne jest całe spektrum działań podejmowanych zarówno w wymiarze globalnym, czyli światowym, wymiarze krajowym, a na lokalnym skończywszy. My wszyscy, bez względu na zajmowane stanowisko i wykonywaną pracę, tworzymy ten system. Od nas samych zależy, czy będzie on dawał poczucie bezpieczeństwa, którego potrzebujemy.

Bezpieczeństwo Polski i wyzwania z tym związane są głównym tematem dzisiejszej konferencji. Warto zwrócić uwagę, że nawet w najbardziej ogólnym ujęciu, bezpieczeństwo Polski opiera się na wielu czynnikach. Definiując je musimy brać pod uwagę zarówno wymiar krajowy, jak i międzynarodowy. Ważne, by oba te wymiary tworzyły zwartą całość, która wzajemnie się uzupełnia.

W wymiarze globalnym gwarantem naszego bezpieczeństwa jest system instytucji międzynarodowych. Z wojskowego punktu widzenia, kluczowym pozostaje NATO, którego jesteśmy członkiem od marca 1999 r. Te piętnaście lat pokazało, jak zmienia się klasyczne ujęcie bezpieczeństwa. Sojusz jako całość, jak i poszczególni jego członkowie, systematycznie poszerzają zakres tego pojęcia, a tym samym katalog potencjalnych zagrożeń. Będąc pełnoprawnym członkiem Sojuszu, Polska również zabiega o to, by NATO pozostało gwarantem bezpieczeństwa, potrafiącym elastycznie reagować na pojawiające się coraz bardziej złożone zagrożenia i posiadającym odpowiednie do tego zdolności i narzędzia. Nasze gwarancje bezpieczeństwa budujemy także w oparciu o inne organizacje i struktury międzynarodowe. Polska prowadzi aktywną politykę na forum Unii Europejskiej, Organizacji Narodów Zjednoczonych, a także inicjatyw regionalnych takich, jak *Partnerstwo Wschodnie*, *Grupa Wyszehradzka* czy *Trójkąt Weimarski*.

Drugim kręgiem bezpieczeństwa, który jest równie ważny, a z punktu widzenia obywatela znacznie bardziej go dotyczącym, jest bezpieczeństwo krajowe. Budując

je wspólnie różnego rodzaju służby oraz instytucje państwowe i samorządowe. Niewątpliwie jednym z kluczowych ogniw tego systemu pozostają Siły Zbrojne. W myśl słów przysięgi wojskowej, żołnierz stoi na straży niepodległości i granic państwa. W XXI wieku te zadania nie straciły na znaczeniu, ale ich zakres znacznie się poszerzył. Dzisiaj żołnierze pomagają w akcjach kryzysowych, likwidują skutki zatorów lodowych, walczą ze skutkami powodzi. Aktywnie uczestniczą w akcjach *Znicz* czy *Bezpieczny weekend* prowadzonych na naszych drogach. W 2012 r. żołnierze, wspólnie z funkcjonariuszami policji, straży granicznej i innych służb zapewniali bezpieczeństwo w czasie turnieju piłkarskiego *Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012*. Na przykładzie tej imprezy widać jak wielu obszarów dotyka bezpieczeństwo i jak dużo instytucji tworzy jego spistość.

Zagrożenia dla bezpieczeństwa państwa nie mają dziś raczej wymiaru militarnego. Żadne analizy nie wskazują na to, byśmy w najbliższych kilkadziesiąt latach musieli obawiać się konfliktu zbrojnego w klasycznym wydaniu. Nie oznacza to oczywiście, że na taką ewentualność nie powinniśmy się przygotowywać. Ale dzisiejsza armia to struktura, która poprzez nowoczesne narzędzia i świetnie wykształcony personel potrafi skutecznie wspomóc tzw. sektor pozamilitarny budujący system bezpieczeństwa obywateli.

Warto uświadomić sobie, że zagrożenia dla bezpieczeństwa państwa w dzisiejszym świecie nie muszą mieć charakteru militarnego. Dużo poważniejszym zagrożeniem może okazać się niestabilność sektora bankowego, cyberterrorizm, zorganizowana przestępczość o charakterze transgranicznym i inne działania o charakterze niemilitarnym.

XXI wiek na nowo zdefiniował pojęcie bezpieczeństwa państwa, jak też związany z tym katalog zagrożeń. By właściwie je identyfikować i wypracować skuteczne metody przeciwdziałania warto rozmawiać. *I Ogólnopolskie Forum Studiów nad Bezpieczeństwem. Człowiek – Technika – Środowisko*, zorganizowane wspólnie przez Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu i Instytut Zachodni, nad którym mam zaszczyt sprawować honorowy patronat, było doskonałą platformą dla takiego dialogu. Szeroki aspekt tego zagadnienia, który w ogólnym zarysie naszkicowałem powyżej, potwierdza fakt, że w gronie uczestników konferencji znaleźli się przedstawiciele różnych środowisk: świata nauki, służb mundurowych, władz lokalnych, instytucji cywilnych i wszystkich tych, którzy rozumieją potrzebę działania na rzecz podnoszenia poziomu bezpieczeństwa w każdym jego ujęciu.

Zapewne nie uda się rozstrzygnąć, które podejście do bezpieczeństwa jest ważniejsze, ani która z będących w obiegu naukowym definicji dotyczących tego pojęcia jest właściwsza. Jestem jednak pewien, że pokłosie tego spotkania będzie kolejny impuls do prac nad zagadnieniem bezpieczeństwa Polski i tworzeniem instrumentów, które to bezpieczeństwo mogą wzmocnić.

Sądzę, że wszyscy mamy świadomość, iż bezpieczeństwo naszego kraju nie jest rzeczą daną nam raz na zawsze. Każdego dnia musimy działać na rzecz jego budowania i wzmacniania, a jednocześnie eliminowania potencjalnych zagrożeń. Jestem przekonany, że konferencja pozwoli nam znaleźć wartościowe odpowiedzi na pytanie: jakie są dzisiaj wyzwania dla bezpieczeństwa Polski i co należy zrobić, by im sprostać.

Tomasz Siemoniak
Minister Obrony Narodowej